

Г. В. Омельчак

Комунальний заклад вищої освіти

“Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія”

Запорізької обласної ради

ТУРИСТИЧНА БЕЗБАР'ЄРНА ІНФРАСТРУКТУРА УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

За оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я, близько 15 % населення світу живе з певною формою інвалідності. Якщо додати до цієї цифри панянок з дітьми, родин з літніми людьми, родин що поєднують різні вікові групи (діти+літні люди), люди що мають певні форми та види додаткових потреб та особливостей фізичного та розумового розвитку, тощо, то згадана цифра тих хто потребує безбар'єрного туристичного середовища збільшиться. Забезпечення комплексної доступності та безбар'єрності є головною проблемою та задачею для провайдерів туристичних послуг, щоб звернути увагу на людей які потребують безбар'єрності як на зростаючу групу споживачів. Визначення стану, проблем та перспектив розвитку безбар'єрної туристичної інфраструктури, групуванні безбар'єрної інфраструктури на основі її типів і дослідження наявної туристичної інфраструктури України є важливим для досягнення загального розвитку туристичної галузі. Методи та методологія. Огляд академічних досліджень, статистичних даних, законодавства, звітів було проведено для огляду досліджуваного питання та визначення потреби в подальших дослідженнях. Однак огляд перспектив доступу та впровадження безбар'єрної інфраструктури для людей що потребують безбар'єрності у туризмі є відкритим актуальним питанням вирішення якого є важливим внеском у розвиток туризму та забезпечення конкурентоспроможності туристичної галузі України. Виходячи з цього, дослідження полягає у пошуку синтезу інфраструктурних елементів загального туризму та інтеграція в нього безбар'єрної складової що є важливою характеристикою соціально – орієнтованого спрямування суспільства та розвитку туристичної галузі. Дослідження представляє аналіз стану та дослідження нових тенденцій, які розширюють план майбутніх досліджень в галузі безбар'єрного туризму. Як ринкова ніша, яка зростає, безбар'єрний туризм висуває дедалі більше вимог до індустрії туризму, тоді як постачальники в індустрії туризму відчувають нестачу відповідних засобів і послуг, недосконалістю, а часто взагалі відсутністю туристичної безбар'єрної інфраструктури що є великою проблемою України.

Ключові слова: безбар'єрний туризм, туризм, безбар'єрність, безбар'єрне туристичне середовище, розвиток безбар'єрного туризму.

Постановка проблеми та її актуальність. Останні роки індустрія туризму знаходиться на шляху до інклюзивності та безбар'єрності. Безбар'єрний туризм, який спрямований на те, щоб туристичні напрямки, продукти та послуги були доступними для всіх людей, незалежно від їхніх потреб та запитів, набрав обертів у всьому світі. Цей трансформаційний рух не лише змінює спосіб подорожей людей що потребують безбар'єрності, але й відкриває нові ринкові можливості для галузі в цілому. Безбар'єрний туризм став центром уваги для зацікавлених сторін галузі, які визнають важливість цього сектора не лише з соціальної точки зору, але й як значну економічну можливість. Одним із компонентів туристичного попиту суспільства є наявність туристичної безбар'єрної інфраструктури. Таким чином, щоб покращити стратегічний розвиток туризму необхідно задовольнити безбар'єрний інклюзивний аспект попиту в туризмі, одним з яких є наявність туристичної безбар'єрної інфраструктури.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням формування безбар'єрного середовища України та світу приділяють увагу як науковці, так й практики різних галузей. Серед них доречно виділити Р. Лейднера [3], який досліджував стан безбар'єрного туризму в Європі, Головкова Л. С., Юхновська Ю. О.,

Риженко О. М. [4], які досліджували та наголошували на ефективності та позитивному ефекті від розвитку екологічного (зеленого) та сільського туризму для людей з інвалідністю в Україні. Черутті С., Фалько С. і Троно А. [5] присвятили увагу дослідженням Європи без бар'єрів та стану доступного туризму. М.Барна та І. Тучковська [6] досліджували стан та проблеми безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю в туризмі України, Уліганець С., Мельник, Л., Шинкаренко У. [7], тощо. Важливий внесок у дослідження проблеми впровадження та розвитку безбар'єрного середовища в туризмі в умовах переходу до соціально – орієнтованого інклюзивного суспільства вносять фахівці та організації: World Tourism Organization (UNWTO) [8], Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) [1], Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів [9], Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю [10], НАІУ (Національна Асамблея інвалідів України) [11], тощо. Робота з дослідження стану, проблем, перспектив та розвитку безбар'єрного туристичного середовища сприяє реалізації прав людей, зазначені в Конституції України.

Мета статті. Основною метою є дослідження стану, проблем та перспектив розвитку туристичної безбар'єрної інфраструктури для покращення стратегічного розвитку безбар'єрного туристичного сектору в умовах змін в бік

інклюзивізації українського суспільства; визначення місця безбар'єрної туристичної інфраструктури в загальній інфраструктурі туризму; виявлення взаємозв'язку між наявною безбар'єрною інфраструктурою та досягнутим рівнем розвитку інфраструктури туризму.

Виклад основного матеріалу дослідження. За останні кілька років туристичний сектор України та світу стикається зі зростаючим попитом з боку туристів, які хочуть отримати безбар'єрний доступ до готелів, місць відпочинку та туристичних атракцій. Перехід до більш безбар'єрних подорожей був зумовлений збільшенням кількості людей з інвалідністю в Україні, перехід до інклюзивізації поєднанням популяризації, удосконалення законодавства та зміни очікувань туристів. В Україні розвитку безбар'єрності сприяє Національна Стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року [2]. Кількість туристів що потребують безбар'єрності зростає, і разом з такими людьми та їхніми сім'ями потенційні клієнти шукають варіанти подорожей, де базові функції безбар'єрності є стандартними. Безбар'єрний туризм це не надання окремих послуг для окремих цілей або нішевих туристичних ринків, він спрямований на повну інтеграцію або, радше, залучення людей що із запитом на безбар'єрність у туристичний сектор. Її довготерміною метою є створення туристичного середовища, в якому всі туристи можуть брати активну участь. Розглядаючи з точки зору безбар'єрного туризму, можна сказати, що туристична безбар'єрна політика об'єднує цілі безбар'єрності, які є частиною інших аспектів туристичної політики, пов'язаних з економікою, та політики щодо рівності, яка, заснована на Стандартних правилах ООН.

Безбар'єрне середовище в туризмі це – зручне, комфортне та сприятливе середовище, в якому люди що потребують безбар'єрності мають рівний доступ до туристичного продукту та послуги, мінімізація наявних бар'єрів (фізичних, соціальних, економічних, IT-бар'єрів, тощо), та розширення кількості спеціальних зручностей та туристичних програм, які враховують різні особливості та потреби людей [15]. В свою чергу, до людей що потребують безбар'єрності можна віднести людей зрізними типами та видами інвалідності, членів їхніх родин, тих хто супроводжує людину з інвалідністю; паньанки з немовлятами та дитиною (дітьми) у дитячих візках; літні люди та ті хто їх супроводжує; люди з хворобами через які потребують особливих умов розміщення та (або) сервісу (ожиріння, не стандартний зріст, ахондроплазія, тощо), та інші люди та родини, у яких є потреба в додаткових (часто особливих) умовах споживання туристичного продукту та послуги, тощо.

Туристична інфраструктура відіграє ключову роль у формуванні досвіду подорожей для мільйонів людей у всьому світі. Від готелів і курортів до транспортних мереж і пам'яток, добре розвинена інфраструктура є важливою для розвитку та економічної ефективності індустрії туризму. Туристична галузь України має потенціал, можливості для зростання та інновацій.

Поточний стан туристичної інфраструктури значно відрізняється в різних регіонах України. У той час як деякі напрямки можуть похвалитися зручностями світового рівня, інші мають проблеми із застарілими або недостатніми зручностями. Такі проблеми як недостатній рівень оновлення та розвитку туристичної інфраструктури, мінімальна адаптація до змін, ігнорування наявних змін у суспільстві в бік потреб з безбар'єрності, недостатнє фінансування та інвестування в розвиток туристичної галузі створюють значні перешкоди для індустрії туризму України. Туристична інфраструктура включає велику кількість послуг, необхідних для задоволення потреб туристів і підвищення задоволеності під час їхнього перебування в пункті призначення.

Туристична інфраструктура – об'єкти та послуги, необхідні для розвитку зони прийому туристів (проживання, харчування, транспорт, інформація, музеї та туристичні об'єкти). В свою чергу, безбар'єрна туристична інфраструктура – наявність такого середовища, в якому люди які потребують безбар'єрності можуть отримати туристичну послугу від моменту задуму щодо подорожі й до її реалізації. Безбар'єрні туристичні послуги є одним із ключових факторів збільшення кількості туристів в умовах сьогодення. Туристична безбар'єрна інфраструктура – це фактично потреба туристів, яку слід підготувати або забезпечити в покращенні індустрії туризму України для забезпечення конкурентоспроможності галузі на світовому ринку.

Туристична безбар'єрна інфраструктура включає комплекс взаємопов'язаних елементів, таких як: транспортна інфраструктура; туристичні послуги; послуги з організації перевезень; послуги з розміщення для тимчасового проживання; послуги харчування; послуги з організації відпочинку та розваг; віртуальні туристичні послуги; інформаційна безбар'єрна туристична інфраструктура, тощо. Суб'єкти, що надають туристичні послуги, включають туроператорів та агентства, центри туристичної інформації, служби бронювання тощо. До цієї групи також належать суб'єкти, які безпосередньо не надають туристичні послуги, але діяльність яких спонукає людей здійснювати рішення щодо подорожей (рекламні агенції, туристичні коментатори та блогери тощо). Отже, туристична безбар'єрна інфраструктура має функціонувати як система в загальному туристичному середовищі, для надання туристичної послуги без бар'єрів. Безбар'єрна туристична інфраструктура входить в загальну інфраструктуру туризму України (рис. 1).

Безбар'єрна інфраструктура в туризмі відноситься до фізичних та організаційних структур, які підтримують і сприяють туристичній діяльності. Він включає в себе широкий спектр послуг і зручностей, які задовольняють потреби всіх туристів, незалежно від їх потреб та запитів і покращують їхній досвід під час перебування в пункті призначення.

Туристична безбар'єрна інфраструктура є одним з елементів загальної інфраструктури України та включає в себе поєднання та взаємопов'язані складники (рис. 2).

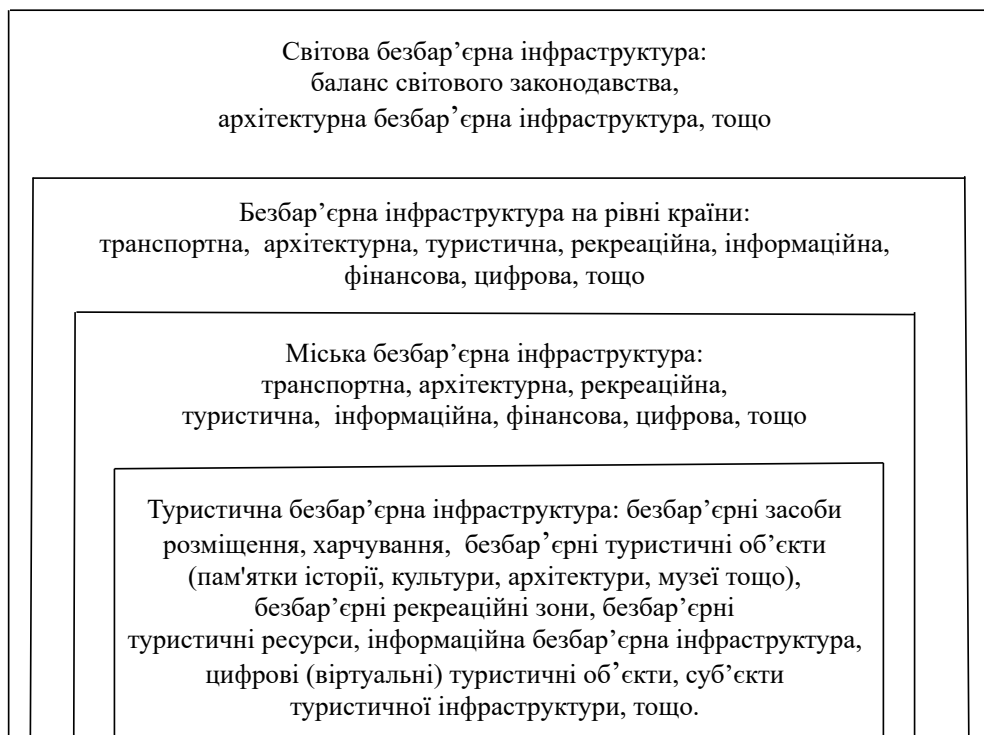

Рисунок 1 – Інтегрована безбар'ерна туристична інфраструктура в загальну систему туристичної інфраструктури (узагальнена форма)

Джерело: розробка автора

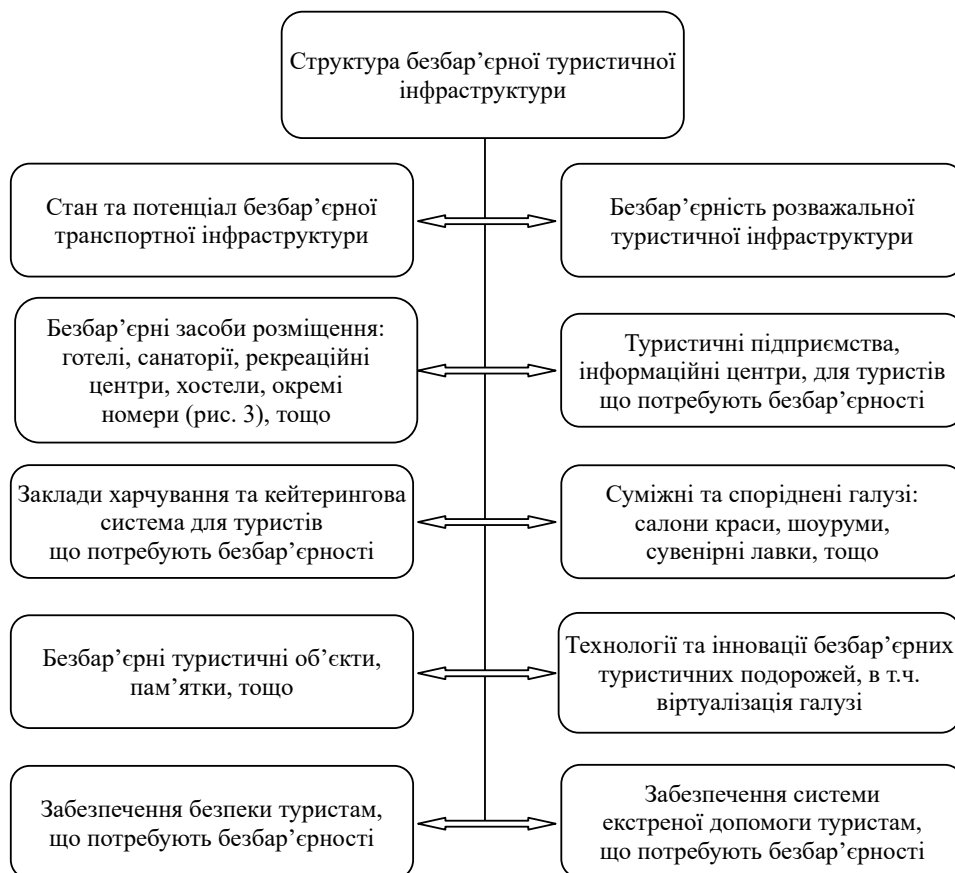

Рисунок 2 – Складові туристичної безбар'ерної інфраструктури України

Джерело: розроблено автором

За Законом України, в готелях та пансіонатах має проектуватися не менше 10 % житлових місць, з врахуванням потреб у безбар'єрності (інклюзивності), наголошується на потребах людей з інвалідністю у візках. На сьогодні, кількість людей що потребують безбар'єрності зростає. Відбулися зміни й у структурі людей що потребують безбар'єрності. Необхідно враховувати й збільшення кількості політравми внаслідок війни. Все це також необхідно враховувати на початкових етапах планування безбар'єрної туристичної інфраструктури. Якщо порівнювати кошторис облаштування інклюзивного безбар'єрного номера, то він буде на 10–20 % більший за стандартний. В інклюзивному номері потрібно по-іншому робити душ, дзеркала, також потрібен автономний стільчик для прийому душу, трохи інший унітаз та додаткові поручні. У кімнаті прибирають приліжкові тумбочки біля ліжка, і встановлюється стіл інших параметрів, щоб людина могла легко користуватися чайником, наприклад (рис. 3) [12].

Важливу роль у плануванні безбар'єрної туристичної інфраструктури мають такі складові як:

Безбар'єрний транспорт: необхідно досягнути значного прогресу в тому, щоб зробити транспорт доступнішим. Це включає в себе проектування аеропортів, залізничних станцій і систем громадського транспорту, які підтримують інвалідні візки, дитячі коляски, враховують потреби людей із вадами зору та слуху, враховують потреби людей що мають затримку інтелектуального розвитку, деякі особливості фізичного розвитку (зріст, вагу, тощо) та інші засоби пересування. Авіакомпанії почали пропонувати більше послуг для допомоги пасажиром що потребують безбар'єрності, забезпечуючи більш комфортну подорож від початку до кінця.

Українська авіагалузь на сьогодні не має можливості внести в структуру безбар'єрність.

Доступне розміщення: готелі та курорти в усьому світі все більше визнають необхідність пропонувати номери та зручності для гостей що потребують безбар'єрності. Такі функції, як кімнати, обладнані для людей в інвалідних візках, вивіски зі шрифтом Брайля та звукові допоміжні пристрої, стають стандартом у помешканнях, які прагнуть бути справді інклюзивними.

Технології та інновації: технології відіграють вагомую роль у покращенні досвіду подорожей для людей що потребують безбар'єрності. Від програм, які надають навігаційну допомогу в режимі реального часу, до веб-сайтів, розроблених з урахуванням доступності, цифрові інновації допомагають подолати бар'єри, які колись робили подорожі складними для багатьох.

Інклюзивні туристичні пам'ятки: туристичні об'єкти також зазнають змін, щоб стати більш доступними. Музеї, парки та історичні пам'ятки впроваджують такі функції, як тактильні експонати, під'їзди та екскурсії мовою жестів, щоб усі відвідувачі могли насолоджуватися їхніми пропозиціями. Наприклад, Національний заповідник "Хортиця" переміг у головній туристичній премії України Ukraine Tourism Awards 2021 в номінації "Безбар'єрний туризм". Національний заповідник "Хортиця" за неповний рік перетворень (2021) зміг стати першим в Україні безбар'єрним островом, на якому створено комфортні умови для всіх відвідувачів – батькам з колясками, людям похилого віку та людям з інвалідністю [13].

Економічний вплив і ринковий потенціал. Економічний вплив безбар'єрного туризму неможливо переоцінити. За даними організації "Відкриті двері"

Рекомендації надані спираючись на ДБН В.2.2-40:2018

Рисунок 3 – Облаштування номеру, з врахування потреб у безбар'єрності

Джерело: [12]

(OpenDoors) [14], кількість туристів що потребують безбар'єрності щорічно зростає, що підкреслює значний ринок, який відкриває безбар'єрний туризм. Інвестуючи в безбар'єрність, держави, галузі та підприємства не лише підвищують свою привабливість, але й виходять на зростаючий сегмент ринку. Незважаючи на розвиток та прогрес, проблеми залишаються. До них належать відсутність стандартизованих глобальних правил безбар'єрності, що може зробити подорожі непередбачуваними для людей що потребують безбар'єрності, а також потреба у підвищенні обізнаності та навчанні в секторах гостинності та туризму.

Майбутнє доступного туризму полягає в постійних інноваціях, тіснішій співпраці між урядами, підприємствами та групами людей що потребують безбар'єрності, а також у безперервній популяризації того, щоб безбар'єрність залишалася на провідних місцях порядку денного розвитку індустрії туризму. Безбар'єрний туризм переживає кардинальні зміни, демонструючи напрям розвитку в бік інклюзивності глобальної індустрії подорожей і туризму. Оскільки цей сектор продовжує розвиватися, він обіцяє відкрити світ туристам, які досі не отримували звичайних безбар'єрних туристичних пропозицій. Постійне розширення безбар'єрного туризму не тільки збагачує досвід подорожей для людей що потребують безбар'єрності, але й робить значний внесок у ширший економічний розвиток індустрії туризму, доводивши, що інклюзивність дійсно може сприяти успіху.

Висновки. Туризм є важливим сектором як джерело економіки для країни та її населення. Соціально-інклюзивне вдосконалення в галузі туризму може підвищити імідж України в інших країнах. В період глобалізації економіки розвиток безбар'єрного туристичного

сектору стає більш важливим для покращення загального стану туризму України. Майбутній розвиток туризму залежить від інвестицій в інфраструктуру та її модернізацію, впровадження в загальну інфраструктуру туризму безбар'єрного туристичного сектору як важливого чинника розвитку туризму України, в умовах наявних запитів від потенційних туристів що потребують безбар'єрності. Наявність зручностей, відсутність бар'єрів та впровадження безбар'єрної інфраструктури в туристичному секторі є важливою складовою для туристів у підтримці активного туристичного візиту. Проведене дослідження виявило, що повнота інфраструктури – це все, що забезпечує комфорт та максимальний доступ до отримання туристичного продукту та послуги від моменту задуму про подорож й до моменту завершення її та широкий спектр безбар'єрних послуг в галузі туризму. Наявні об'єкти та інфраструктура забезпечать комфорт і задоволення відвідувачам туристичного об'єкта. Об'єкт туризму повинен забезпечувати належний стан об'єктів та інфраструктури для забезпечення позитивного результату відвідувачів. Задоволеність туристів складається з параметрів: розміщення та харчування, внутрішня доступність, відвідування туристичного об'єкта, зовнішня доступність, забезпечення безпеки та системи екстреної допомоги, привабливість на місці, надання інформаційних та послуг. В умовах сьогодення, коли в Україні зростає кількість людей що потребують безбар'єрності – розвиток безбар'єрного туристичного середовища сприятиме не лише адаптації та реабілітації людей що потребують безбар'єрності, а й сприятиме економічному зростанню галузі, інтеграції України в глобальний сектор світового туризму та забезпечить конкурентоспроможність галузі.

Список використаних джерел:

1. Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: <https://www.who.int/>
2. Національна Стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>
3. Tourism accessible for all in Europe. *Tourism Review*. Ethical: Barrier Free Tourism. 2008. URL: https://www.accessibletourism.org/resources/tourism_review_ethical_april_2008.pdf
4. Golovkova L., Yukhnovska Y., & Ryzhenko O. The development of ecological (green) and rural tourism for the disabled people in Ukraine. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*. 2023. No. 32 (1). P. 26–35. DOI: <https://doi.org/10.15421/112303>
5. Cerutti S., De Falcob S, & Trono A. Europe without barriers: accessible tourism between places and projects. *Journal of Research and Didactics in Geography*. 2020. No. 1 (9). P. 115–127. URL: <http://www.j-reading.org/index.php/geography/article/view/246>
6. Барна М., & Тучковська І. Безбар'єрне середовище для осіб з інвалідністю в туризмі. *Herald of Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences*. 2020. No. 61. P. 5–11. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2020-61-01>
7. Уліганець С., Мельник Л., & Шинкаренко У. Безбар'єрний туризм як засіб фізичної реабілітації для людей з інвалідністю на прикладі розробленого активного туру “Підкорення стихій”. *Human Geography Journal*. 2021. No. 30. P. 76–84. DOI: <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2021-30-08>
8. World Tourism Organization (UNWTO). URL: <https://www.unwto.org/>
9. Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів. URL: <https://vcpri.com.ua/>
10. Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю. URL: <https://www.ispf.gov.ua/>
11. НАІУ. Національна Асамблея інвалідів України. URL: <https://naiu.org.ua/the-national-assembly-of-people-with-disabilities-continue-its-work/>
12. Хмарочос. URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2024/03/20/lyudy-z-invalidnistyu-vymagayut-bilshe-inklyuzyvnyh-nomeriv-v-gotelyah-chomu-yih-dosi-nedostatno/>
13. Національна Асамблея людей з інвалідністю України. Всеукраїнське громадське об'єднання. URL: <https://naiu.org.ua/hortytsya-vyznana-najkrashhym-bezbar-yernym-turystychnym-ob-yektom-ukrayiny-foto/>

14. Громадська організація “Відкриті двері”. Офіційний сайт. URL: <http://opendoors.dp.ua/>
15. Юхновська Ю., Риженко О., & Омельчак Г. Напрями формування безбар’єрного середовища в туризмі для людей з інвалідністю: теоретичні аспекти. *Review of transport economics and management*. 2023. No. 10 (26). P. 60–68. DOI: <https://doi.org/10.15802/rtem2023/300234>

References:

1. Vsesvitnoi orhanizatsii okhorony zdorovia. [World Health Organization]. Available at: <https://www.who.int/>
2. Natsionalna Stratehiia iz stvorennia bezbariernoho prostoru v Ukraini na period do 2030 roku. [National Strategy for the creation of a barrier-free space in Ukraine for the period until 2030]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>
3. Tourism accessible for all in Europe. *Tourism Review. Ethical: Barrier Free Tourism*. (2008). Available at: https://www.accessibletourism.org/resources/tourism_review_ethical_april_2008.pdf
4. Golovkova L., Yukhnovska Y., & Ryzhenko O. (2023) The development of ecological (green) and rural tourism for the disabled people in Ukraine. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*, no. 32 (1), pp. 26–35. DOI: <https://doi.org/10.15421/112303>
5. Cherutti S., Falko S., and Trono, A. (2020). Europe without barriers: accessible tourism between places and projects. *Journal of Research and Didactics in Geography*, no. 1 (9), pp. 115–127. Available at: <http://www.j-reading.org/index.php/geography/article/view/246>
6. Barna M., & Tuchkovska I. (2020) Bezbarierne seredovyshe dlia osib z invalidnistiu v turyzmi. [Barrier-free environment for persons with disabilities in tourism]. *Herald of Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences*, no. 61, pp. 5–11. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2020-61-01>. (in Ukrainian)
7. Ulyhanets S., Melnyk L., & Shynkarenko U. (2021) Bezbariernyi turizm yak zasib fizychnoi reabilitatsii dlia liudei z invalidnistiu na prykladi rozroblenoho aktyvnoho turu “Pidkorennia stykhii”. [Barrier-free tourism as a means of physical recreation for persons with disabilities on the example of the developed active tour “Conquering diseases”]. *Human Geography Journal*, no. 30, pp. 76–84. DOI: <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2021-30-08>. (in Ukrainian)
8. World Tourism Organization (UNWTO). Available at: <https://www.unwto.org/>
9. Vseukrainsky tsentr profesiinoi reabilitatsii invalidiv. [All-Ukrainian Center for Professional Rehabilitation of the Disabled]. Available at: <https://vcpri.com.ua/>
10. Fond sotsialnoho zakhystu osib z invalidnistiu. [Fund for Social Protection of Persons with Disabilities]. Available at: <https://www.ispf.gov.ua/>
11. NAIU. Natsionalna Asambleia invalidiv Ukrainy. [National Assembly of Disabled People of Ukraine]. Available at: <https://naiu.org.ua/the-national-assembly-of-people-with-disabilities-continue-its-work/>
12. Khmarochos. [Skyscraper]. Available at: <https://hmarochos.kiev.ua/2024/03/20/lyudy-z-invalidnistyu-vymagayut-bilshe-inklyuzyvnyh-nomeriv-v-gotelyah-chomu-yih-dosi-nedostatno/>
13. Natsionalna Asambleia liudei z invalidnistiu Vukrainy. Vseukrainske hromadske obiednannia. [National Assembly of People with Disabilities in Ukraine. All-Ukrainian public association]. Available at <https://naiu.org.ua/hortytsya-vyznana-najkrashhym-bezbar-yernym-turystychnym-ob-yektom-ukrayiny-foto/>
14. Hromadska orhanizatsiia “Vidkryti dveri”. Ofitsiinyi sait. [Public organization “Open Doors”. Official site]. Available at <http://opendoors.dp.ua/>
15. Yukhnovska Yu., Ryzhenko O., & Omelchak H. (2023). Napriamy formuvannia bezbariernoho seredovyshecha v turyzmi dlia liudei z invalidnistiu: teoretychni aspekty. [Directions for creating a barrier-free environment in tourism for people with disabilities: theoretical aspects]. *Review of transport economics and management*, no. 10 (26), pp. 60–68. DOI: <https://doi.org/10.15802/rtem2023/300234> (in Ukrainian)

Hanna Omelchak

Municipal Institution of Higher Education
“Khortytsia National Educational and Rehabilitational Academy”
of Zaporizhzhia Regional Council

BARRIER-FREE TOURIST INFRASTRUCTURE OF UKRAINE: STATUS, PROBLEMS AND DEVELOPMENT PROSPECTS

According to estimates by the World Health Organization, about 15 % of the world's population lives with some form of disability. If we add to this number young women with children, families with elderly people, families combining different age groups (children + elderly people), people with certain forms and types of additional needs and features of physical and mental development, etc., then the mentioned number of those who needs a barrier-free tourist environment will increase. Ensuring comprehensive accessibility and barrier-free accessibility is the main challenge and task for tourism service providers to pay attention to people who need barrier-free accessibility as a growing group of consumers. Determining the state, problems and prospects for the development of barrier-free tourist infrastructure, grouping barrier-free infrastructure based on its types and researching the existing tourist infrastructure of Ukraine is important for achieving the overall development of the tourism industry. Methods and methodology. A review of academic

research, statistics, legislation, and reports was conducted to review the research question and determine the need for further research. However, the review of access prospects for people who need accessibility in tourism is an open and urgent issue, the solution of which is an important contribution to the development of tourism and ensuring the competitiveness of the tourism industry. Based on this, the research consists in finding a synthesis of the infrastructural elements of general tourism and the integration of a barrier-free component into it, which is an important characteristic of the socially-oriented development of society and the development of the tourism industry. The study presents an analysis of the status quo and an exploration of new trends that expand the agenda for future research in the field of barrier-free tourism. As a growing market niche, barrier-free tourism puts more and more demands on the tourism industry, while suppliers in the tourism industry feel the lack of appropriate facilities and services, the imperfection, and often the absence of barrier-free tourism infrastructure, which is a major problem in Ukraine.

Keywords: barrier-free tourism, tourism, barrier-free, barrier-free tourist environment, development of barrier-free tourism.

Статтю подано до редакції 16.08.2024